

PRAHA
BRATISLAVA
MOSKVA

Bulletin BBH

Březen 2016

Novela AML zákona Základní přehled právní úpravy

BBH, advokátní kancelář, s. r. o.

Klimentská 1207/10, 110 00 Praha 1, Česká republika, Tel.: +420-234 091 355, Fax: +420-234 091 366, E-mail: legal@bbh.cz, www.bbh.cz
IČ: 26143119, DIČ: CZ26143119, zapsaná u Městského soudu v Praze oddíl C, vl. 218820

Obsah

1. Shrnutí	2
2. Změny ve výčtu povinných osob.....	2
3. Nové vymezení skutečného majitele	3
4. Změny v právní úpravě politicky exponovaných osob.....	3
5. Změny při provádění kontroly klienta.....	3
6. Změny pravidel upravující zjednodušenou identifikaci	4
7. Systém vnitřních zásad	4
8. Centrální registr skutečných vlastníků	4
9. Obecné pokyny ESA	5
10. Finanční analytický úřad	5
11. Sankce	5
12. Závěr	5

1. Shrnutí

Dne 5. června 2015 byla v Úředním věstníku EU zveřejněna nová směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz a financování terorismu (dále jen „**Směrnice AML**“) a nové nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/847 o informacích doprovázejících převody peněžních prostředků (dále jen „**Nařízení o informacích**“).

Ministerstvo financí v návaznosti na uvedené evropské předpisy připravilo novelu zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a dalších souvisejících zákonů (dále jen „**AML zákon**“), jejíž účinnost se předpokládá dne 1. července 2016.¹

Z hlavních novinek je úvodem vhodné upozornit na rozšíření výčtu povinných osob o osoby poskytující služby spojené s virtuální měnou jako je např. Bitcoin nebo CzechCrownCoin, změnu ve výčtu povinných osob působících

v oblasti provozování hazardních her a k rozšíření okruhu osob, které jsou pokládány za skutečné majitele a politicky exponované osoby.

Novela dále zavádí novou evidenci skutečných majitelů právnických osob a svěřenských fondů, zřizuje samostatný Finanční analytický úřad (dále jen „**FAÚ**“), který má působit jako samostatný správní úřad podřízený Ministerstvu financí, a rozšiřuje katalog správních deliktů a sankcí.

Bližší informace k hlavním novinkám, které přináší novela AML zákona, jsou uvedeny níže.

2. Změny ve výčtu povinných osob

Novela rozšiřuje výčet povinných osob podle AML zákona², ať už se jedná o zcela nové povinné osoby či o změnu ve výčtu stávajících povinných osob.

2.1 Osoby poskytující služby spojené s virtuální měnou

Novela rozšiřuje výčet povinných osob o osoby, které působí v oblasti poskytování služeb spojených s virtuální měnou. V tomto ohledu se jedná např. o provozovatele online platební brány pro umožnění převodu virtuální měny od kupujícího k prodávajícímu při koupi zboží v e-shopu nebo o osoby poskytující služby virtuální směnárny.

2.2 Provozovatelé hazardních her

Novela mění působnost AML zákona ve vztahu k provozovatelům hazardních her.³ AML zákon se původně vztahoval pouze na provozovatele kasin, nově by se měl vztahovat na provozovatele hazardních her obecně, přičemž Česká republika využila možnosti volby národní úpravy oproti úpravě podle Směrnice AML a rozhodla se z výčtu povinných osob odebrat osoby zabývající se peněžitými, věcnými, okamžitými a číselnými loteriemi, hrami bingo a

¹ Bližší informace: <https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN9XSEV CDC>

² Povinnou osobou se rozumí osoba, která je povinna plnit povinnosti podle AML zákona.

³ Návrh zákona o hazardních hrách je v současnosti projednáván jako sněmovní tisk č. 578 v Poslanecké sněmovně.

tombolou s odůvodněním, že aktivity těchto osob byly zákonodárcem vyhodnoceny jako nízkorizikové.⁴

2.3 Změny v případě obchodníků se zbožím

V případě obchodníků se zbožím se oproti současné právní úpravě navrhuje jednak snížit výši částky, při které se tyto osoby v rámci provádění obchodů považují za povinné osoby, a jednak rozšířit s tím spojené povinnosti vedle plateb obchodníky přijímaných i na platby obchodníky odesílané. Částka při hotovostních platbách se nově snižuje ze stávajících 15 000 EUR na 10 000 EUR a povinností s ní spojené se vztahují na platby v obou směrech.

3. Nové vymezení skutečného majitele

Skutečným majitelem se podle AML zákona rozumí fyzická osoba, která přímo či nepřímo vykonává rozhodující vliv na dané právnické osobě, přičemž povinná osoba je v některých případech povinna zjistit totožnost skutečného majitele.

Novela AML zákona rozšiřuje definici skutečného majitele, kdy do této definice zařazuje osoby působící v rámci struktur svěřenských fondů. Fyzická osoba se bude považovat za skutečného majitele v případě, že je zakladatelem, svěřenským správcem, obmyšleným⁵, nebo byl-li v jejím zájmu svěřenský fond založen, případně v jejím zájmu působí, či pokud se jedná o některou z dalších osob.

V případě, kdy nebude možné určit skutečného majitele na základě zákonných pravidel, bude se za skutečného majitele pokládat fyzická osoba, která fakticky vykonává rozhodující vliv na řízení právnické osoby (např. ředitel společnosti).

4. Změny v právní úpravě politicky exponovaných osob

Rozšiřuje se okruh tzv. politicky exponovaných osob (dále jen „PEP“), mezi které jsou nově zahrnuty i tuzemské PEP. Za PEP se pokládá fyzická osoba, která je nebo byla ve významné veřejné funkci, jako je například hlava státu, předseda vlády, ministr, zástupce ministra (náměstek ministra, státní tajemník) či další osoby,⁶ přičemž se již nemusí jednat o funkci s celostátním nebo mezinárodním významem, ale postačí význam regionální. Povinnosti a omezení vůči PEP se uplatní nejméně po dobu 12 měsíců poté, kdy PEP přestala vykonávat funkci a je vyloučeno riziko specifické pro PEP.

5. Změny při provádění kontroly klienta

Novela AML zákona mění pravidla týkající se kontroly klienta, jejímž účelem je zjistit informace týkající se daného obchodu nebo obchodního vztahu předtím, než se v jeho rámci uskuteční první transakce.

Kontrolu klienta má povinná osoba v případě obchodu mimo obchodní vztah provádět nejpozději tehdy, kdy je zřejmé, že obchod dosáhne hodnoty nejméně 15 000 EUR, nebo jednali se o obchod s PEP či s osobou usazenou v zemi, kterou lze považovat za vysoce rizikovou⁷. Provozovatel hazardní hry bude povinen kontrolu klienta provést v případě obchodu přesahujícího výši 2 000 EUR a obchodník se zbožím v případě obchodu přesahujícího výši 10 000 EUR.

V případě právnických osob a svěřenských fondů bude v rámci kontroly nutné ověřit totožnost skutečného majitele. Oproti stávající právní úpravě se v případě klienta, který je právnickou osobou, svěřenským fondem nebo jiným právním uspořádáním bez právní subjektivity, kromě jejího skutečného majitele, má zjišťovat též jeho vlastnická a řídicí struktura a zdroj majetku, kterého se daný obchodní vztah týká.

Klient je při provádění kontroly podle AML zákona povinen spolupracovat s povinnou

⁴ Viz důvodová zpráva k bodu 5 novely AML zákona.

⁵ Obmyšleným je osoba, která je oprávněna k příjmu plnění ze svěřenského fondu, ledaže statut svěřenského fondu určil někoho jiného.

⁶ Novela AML mezi tyto osoby nově zavádí například sourozence PEP a jejich manžele/partnery.

⁷ Vysoce rizikovými zeměmi jsou země mimo EU, které za vysoce rizikové označí Evropská komise.

osobou a poskytnout jí potřebné informace včetně požadovaných dokladů.

Povinná osoba je při naplňování povinnosti posuzování možných rizik povinna zohlednit rizikové faktory, jejichž demonstrativní výčet je uveden v příloze č. 2 novely AML zákona a jejichž část je upravena i v návrzích obecných pokynů ESA.⁸

6. Změny pravidel zjednodušujících identifikaci

V případě klientů s potenciálně nižším rizikem novela AML zákona upravuje pravidla zjednodušené identifikace a kontroly klienta. Zjednodušená kontrola a identifikace klienta dopadá téměř na stejný okruh subjektů, jako tomu bylo za současné právní úpravy v případě výjimek z povinnosti identifikace a kontroly klienta. Úplná výjimka z povinnosti identifikace a kontroly se i nadále uplatní u tzv. anonymních karet, tedy u elektronických peněz uchovávaných na médiu, a platebních služeb poskytovaných prostřednictvím veřejné mobilní telefonní sítě, přičemž tyto prostředky lze nově používat výhradně k nákupu zboží a služeb.

Některé povinné osoby (např. auditor, daňový poradce, účetní, advokát nebo notář) nemusí provést identifikaci klienta a další ověření, ale mohou identifikaci převzít, pokud byla provedena osobou stejného typu působící na území státu, který jí ukládá srovnatelné povinnosti v oblasti AML jako v EU. Upravují se též podmínky výměny informací o klientech za účelem splnění povinnosti kontroly klientů.

Zprostředkovanou identifikaci klienta by nově mělo být možné provést i na kontaktních místech CzechPOINT a zastupitelských úřadech ČR v zahraničí.

7. Systém vnitřních zásad

Novela mění některá pravidla upravující systém vnitřních zásad povinných osob ve vztahu ke zmírňování a účinnému řízení rizik, jehož součástí má být nově i vyhodnocení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a

financování terorismu, jež mohou v rámci činnosti povinné osoby nastat.

Povinná osoba má pro účely vypracování hodnocení rizik zohlednit zejména typ klienta, účel, pravidelnost a délku trvání obchodního vztahu nebo obchodu mimo obchodní vztah, typ produktu, hodnotu a způsob uskutečnění obchodu a rizikovost zemí nebo zeměpisných oblastí. Součástí hodnocení rizik mají být též opatření pro vnitřní kontrolu a prověřování zaměstnanců povinné osoby. Toto posouzení musí být podloženo a průběžně aktualizováno.

Vyjmenované povinné osoby, například úvěrové a finanční instituce, provozovatelé hazardu či obchodníci s nemovitostmi jsou povinny systém vnitřních zásad včetně hodnocení rizik vypracovat písemně. Systém vnitřních zásad má následně schvalovat statutární orgán povinné osoby. U finančních institucí mohou být další požadavky na zavedení a uplatňování systému vnitřních zásad upraveny vyhláškou ČNB.

8. Evidence skutečných majitelů

Zřízení evidence skutečných majitelů představuje další významnou novinku, kterou novela AML zákona přináší. Je zaváděna novelou zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Novela stanovuje údaje o skutečném majiteli právnické osoby, jež mají být povinně zapisovány do evidence skutečných majitelů, kterou mají vést rejstříkové soudy.

Konkrétní způsob dokládání údajů o skutečném majiteli právnické osoby bude upraven vyhláškou Ministerstva spravedlnosti vč. formuláře pro návrh na zápis údajů o skutečném majiteli.

Ministerstvo spravedlnosti má mimo povinných osob umožnit dálkový přístup do centrálního registru skutečných majitelů taxativně vyjmenovaným subjektům.⁹

⁸ K návrhu pokynů ESA bližší informace v kapitole 9.

⁹ Mezi tyto osoby se řadí např. soudy, orgány činné v trestním řízení, státní zastupitelství, správci daně, zpravodajské služby, FAÚ, ČNB.

9. Obecné pokyny ESA

Společný výbor evropských orgánů dohledu (ESA) zahájil dne 21. října 2015 veřejnou konzultaci ke dvěma novým obecným pokynům týkajícím se boje proti praní špinavých peněz a boje proti financování terorismu.

9.1 Obecné pokyny k rizikovým faktorům¹⁰

Návrh těchto pokynů obsahuje metodologii pravidel pro stanovení rizikových faktorů, které by povinné osoby měly zvážit při posuzování rizika praní špinavých peněz a financování terorismu spojeného s obchodním vztahem a příležitostnými transakcemi včetně pravidel stanovujících rozsah prováděné hloubkové kontroly klientů, která má být úměrná rizikům vyhodnocenými povinnými osobami.

9.2 Obecné pokyny k doзору nad rizikovými faktory¹¹

Návrh těchto pokynů obsahuje pravidla přístupu regulatorních orgánů k hodnocení rizik a upravuje povinnosti regulatorních orgánů při zpracovávání národních hodnocení rizik. Koordinaci procesu zpracování hodnocení rizik na úrovni České republiky je novelou AML zákona svěřeno FAÚ. Uvedené obecné pokyny by měly být implementovány do českého právního řádu do 26. června 2017.

10. Finanční analytický úřad

Obsahem nové právní úpravy má být též změna institucionálního rámce pro dozor nad plněním povinností podle AML zákona, kdy má dojít k vytvoření FAÚ, který převezme činnost stávajícího Finančního analytického útvaru. FAÚ má být samostatným správním úřadem podřízeným Ministerstvu financí. Podle novely AML zákona má kontrolu nad činností FAÚ vykonávat Poslanecká sněmovna, přičemž FAÚ

má vládě ČR předkládat zprávu o své činnosti. AML zákon má dále upravovat postavení ředitele FAÚ a jeho jmenování.¹²

11. Sankce

V souvislosti s rozšířením některých povinností povinných osob došlo též k rozšíření správních deliktů. Za porušení povinnosti povinné osoby vypracovat písemně hodnocení rizik nebo systém vnitřních zásad hrozí sankce ve formě uložení pokuty ze strany FAÚ do výše 1 000 000,- Kč. Nově bude též možné uložit sankci ve formě zveřejnění rozhodnutí o správním deliktu, a to především výrokové části pravomocného rozhodnutí na stránkách FAÚ po dobu 5 let.

FAÚ má vést evidenci zahájených a ukončených řízení, do které by byly zapisovány informace obdržené od orgánů oprávněných k jejich projednávání a zároveň by těmito orgánům měly být poskytovány informace důležité pro výkon jejich dozorové činnosti. Údaje vedené v evidenci poskytne FAÚ pouze dozorčím orgánům jako je ČNB, Česká obchodní inspekce či správním úřadům s působností nad dodržováním zákona o hazardních hrách.

12. Závěr

Nově navrhovaná úprava boje proti praní špinavých peněz přináší zásadní nové povinnosti v oblasti boje proti praní špinavých peněz. Legislativní proces na vnitrostátní úrovni je v ČR dosud na samém počátku, nicméně z důvodu předpokládané účinnosti některých částí AML zákona k 1. červenci 2016 doporučujeme již dnes zahájit potřebné kroky vedoucí k přípravě na novou právní úpravu, včetně přizpůsobení příslušných interních procesů.

¹⁰ Návrh pokynů dostupný z: https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1240374/JC+2015+061+%28Joint+Draft+Guidelines+on+AML_CFT+RFWG+Art+17+and+18%29.pdf

¹¹ Návrh pokynů dostupný z: https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1240311/JC+2015+060+%28Joint+Consultation+on+Guidelines+on+AML_CFT+RBS_Art+48%2810%29%29.pdf

¹² Výběr, jmenování a odvolání ředitele se má řídit zákonem o č. 234/2014 Sb., o státní službě.

BBH, advokátní kancelář, s.r.o. dlouhodobě poskytuje svým klientům právní poradenství v oblasti práva finančních trhů. V rámci svých služeb nabízí také základní informační servis o nejvýznamnějších aktualitách v oblasti regulace a práva finančního trhu.

Bulletin BBH je určen pouze jako obecná informace o některých důležitých novinkách a událostech v oblasti finančních trhů a související právní problematice. Jeho obsah není právním poradenstvím ani doporučením k určitému postupu v konkrétní situaci.

Pokud jsou uváděny odkazy na připravované právní předpisy či stanoviska příslušných orgánů, upozorňujeme na možnost dalších změn v těchto návrzích. Vždy prosím konzultujete oficiálně zveřejněné texty právních předpisů, stanovisek a dalších dokumentů, na které je v bulletinu odkazováno.

V případě zájmu o další informace nebo o individuální poradenství nebo konzultaci nás neváhejte kontaktovat.

Kontakty:

Tomáš Sedláček, Partner, TSedlacek@bbh.cz

Zdeněk Husták, Of counsel, ZHustak@bbh.cz

Adam Nečas, Of counsel, ANecas@bbh.cz

BBH, advokátní kancelář, s.r.o.

Klimentská 1207/10
110 00 Praha 1
Česká republika
IČ: 26143119

Tel.: +420 234 091 355
Fax: +420 234 091 366
E-mail: legal@bbh.cz
Web: www.bbh.cz

DIČ: CZ26143119

Městský soud v Praze oddíl C, vl.
218820
ID datové schránky: 5e2sxbw

Informace pro spotřebitele: BBH spotřebiteli poskytuje vždy informaci o ceně za poskytované právní služby či způsob jejího určení, a to před zahájením poskytování služeb spotřebiteli tak, aby cena odpovídala vzájemně sjednaným podmínkám. Informace o ceně za poskytnuté právní služby jsou rovněž nedílnou součástí smlouvy o poskytování právních služeb spotřebiteli, jež BBH se spotřebitelem uzavírá před samotným zahájením poskytování právních služeb. Výše odměny BBH je stanovena na základě individuální dohody se spotřebitelem, a to s ohledem potřeby a možnosti spotřebitele a rovněž s ohledem na časovou, odbornou náročnost a hodnotu daného případu spotřebitele. Odměna BBH může být dle ujednání se spotřebitelem dohodnuta jako odměna hodinová, odměna pevnou částkou za konkrétní právní jednání, odměna paušální či podílová. BBH provádí vyúčtování poskytnutých služeb spotřebiteli jednou měsíčně, zpravidla do patnáctého dne měsíce bezprostředně následujícího po měsíci, ve kterém byly právní služby poskytnuty. Faktury BBH jsou splatné ke dni uvedenému na faktuře, nikoliv však dříve než deset dní od doručení příslušné faktury spotřebiteli. Spotřebitel je oprávněn smlouvu s BBH písemně vypovědět kdykoliv, a to i bez udání důvodu. V případě využití možnosti vypovědět smlouvu ze strany kterékoliv smluvní strany činí výpovědní doba tři měsíce a počíná běžet ode dne doručení písemné výpovědi druhé smluvní straně.

BBH, advokátní kancelář, s. r. o.

Klimentská 1207/10, 110 00 Praha 1, Česká republika, Tel.: +420-234 091 355, Fax: +420-234 091 366, E-mail: legal@bbh.cz, www.bbh.cz
IČ: 26143119, DIČ: CZ26143119, zapsaná u Městského soudu v Praze oddíl C, vl. 218820